

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 222.251 van 25 januari 2013
in de zaak A. 201.718/X-14.797.**

- In zake :
1. Gérard D'HARCOURT
 2. Valérie D'HARCOURT
 3. Sophie D'HARCOURT
 4. Clément D'HARCOURT
 5. Olivier D'HARCOURT (overleden)
- Rechtsgeding hervat door :
1. Anselme D'HARCOURT, vertegenwoordigd door zijn moeder Sophie D'HARCOURT
 2. Cécile D'HARCOURT
 3. Blaise D'HARCOURT
 4. Michel D'HARCOURT
- allen bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Bouckaert
kantoor houdend te 1000 BRUSSEL
Loksumstraat 25
bij wie woonplaats wordt gekozen
- tegen :
1. de gemeente TERVUREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Dirk Lindemans en Filip De Preter
kantoor houdend te 1000 BRUSSEL
Keizerslaan 3
bij wie woonplaats wordt gekozen
 2. de deputatie van de provincieraad van VLAAMS-BRABANT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Dany Socquet
kantoor houdend te 3080 TERVUREN
Merenstraat 28
bij wie woonplaats wordt gekozen
 3. het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Steve Ronse en Kaat Decock
kantoor houdend te 8500 KORTRIJK
President Kennedypark 6/24
bij wie woonplaats wordt gekozen
-

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 13 september 2011, strekt tot de nietigverklaring van :
 - a. het besluit van 30 maart 2011 van de gemeenteraad van Tervuren houdende de definitieve vaststelling van het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Centrale Sportinfrastructuur”, bestaande uit een toelichtingsnota, een plan bestaande feitelijke en juridische toestand, een grafisch plan, stedenbouwkundige voorschriften, een plan betreffende de planschade en een onteigeningsplan,
 - b. het besluit van 19 mei 2011 van de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant houdende goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Centrale Sportinfrastructuur” van de gemeente Tervuren, “met uitsluiting van het woorddeel ‘hoofd-’ in het woord ‘hoofdbebouwing’, bij het onderdeel ‘Inrichting bebouwde ruimte’ op p. 4 van de stedenbouwkundige voorschriften”, en
 - c. het besluit van 20 juli 2010 van de dienst Mer waarbij wordt besloten dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend. De tweede en de derde verwerende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 december 2012.

Wvd. kamervoorzitter Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jennifer Dubrulle, die loco advocaat Jan Bouckaert verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Filip De Preter, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, advocaat Dany Socquet, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, en advocaat Griet Verschingel, die loco advocaten Steve Ronse en Kaat Decock verschijnt voor de derde verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (hierna: GRS) van de gemeente Tervuren stelt in het richtinggevend gedeelte aangaande de gewenste toeristisch-recreatieve structuur de bundeling van de recreatieve voorzieningen op lokaal niveau voorop. De gemeente voorziet in de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (hierna: GRUP) voor de inplanting van een nieuwe centrale sportinfrastructuur.

4. Bij besluit van 12 februari 2009 wordt het GRS van de gemeente Tervuren door de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant goedgekeurd, met uitsluiting van een aantal paragrafen, zinnen en zinsdelen, waaronder:

“- richtinggevend deel, p. 48, de zinnen ‘De gemeente schuift de zone Waalse baan 16 naar voren en handhaaft deze site voorlopig als preferente locatie. De gemeente zal echter nog een bijkomend locatieonderzoek voeren binnen de perimeter van het hoofddorp, teneinde de haalbaarheid van de gekozen locatie nogmaals te onderzoeken, en deze nogmaals af te wegen ten aanzien van mogelijke andere locaties, dit alvorens een besluit te treffen en een locatie aan te duiden’.

- richtinggevend deel, p. 48, de zin ‘Indien er omwille van de kwetsbaarheid van de groene (...) aansluiting bij het bebouwde weefsel gezocht worden’”.

5. In uitvoering van de bindende bepaling 2.4.4 van het voormelde GRS met betrekking tot de recreatieve structuur wordt een GRUP “Centrale Sportinfrastructuur” opgemaakt.

Blijkens de toelichtingsnota wenst de gemeente in uitvoering van haar structuurplan (omgevings-) zonevreemde voetbalvelden aan de Lijsterlaan en de Vinkenlaan te Moorsel en de berg van Termunt te Tervuren te herlokalisieren in één centrale sportinfrastructuur, waar de clubs uit het samenwerkingsverband een plaats kunnen krijgen (FC Moorsel en de fusieclub KVT). Op basis van het locatieonderzoek in de toelichtingsnota is het ‘gebied 2 Waalsebaan’ de meest geschikte locatie voor het inplanten van een centrale sportinfrastructuur, en deze locatie wordt verder uitgewerkt in functie van de opmaak van het bestreden GRUP.

Het gebied “Waalsebaan” ligt tussen de Tervuurse woonontwikkelingen “Galgenveld”, “Rotselaarveld” en de “Leopold II wijk” (Congowijk) en de uitlopers van het grootschalig landbouwgebied “Sterreveld”. Het plangebied wordt ontsloten door de Sterrebeeklaan in het oosten en de Waalsebaan in het westen.

6. Volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan Leuven was het gebied grotendeels bestemd tot agrarisch gebied en deels tot woongebied (ter hoogte van de woningen aan de Rozenlaan en ter hoogte van de trage weg in het verlengde van de Sterrebeeklaan).

7. Op 11 mei 2009 beslist het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tervuren tot de opmaak van een “Locatieonderzoek en opmaak RUP centrale sportinfrastructuur”. De plenaire vergadering vindt plaats op 23 september 2010.

8. Op basis van de overeenkomstig het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM) door de initiatiefnemer gedane analyse, waaruit de redenen blijken waarom geen plan-MER moet worden opgemaakt, heeft de dienst Mer op 20 juli 2010 geconcludeerd dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is. Hierbij wordt het volgende overwogen:

“Het screeningsdossier bevat de nodige informatie over het voorgenomen plan en heeft de relevante milieudisciplines op voldoende wijze besproken. In de Nota betreffende de behandeling van de adviezen i.k.v. het onderzoek tot milieueffectrapportage van het RUP Centrale Sportinfrastructuur en het locatieonderzoek te Tervuren heeft u de ingediende adviezen van diverse administraties (i.k.v. het verzoek tot raadpleging) bovendien voldoende verwerkt. De uitgebrachte adviezen bevatten geen elementen die ertoe strekken te kunnen concluderen dat het uitgevoerde onderzoek naar de aanzienlijkheid van de milieugevolgen onvolledig of onjuist zou zijn.

Volgende aandachtspunten rond de milieueffecten worden nog meegegeven:

1. Voldoende maatregelen naar omwonenden toe dienen genomen te worden op het vlak van mildering van potentiële geluids- en lichthinder. Meer bepaald denken wij aan afzwakkende maatregelen naar intensiteit en stralingsrichting van de lichtarmaturen toe. De inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact, zoals thans voorgesteld door het RUP, acht de dienst Mer onontbeerlijk.

2. Voorts kan men redelijkerwijs veronderstellen dat er zich voetbalnetten langsheen de voetbalvelden zullen bevinden. De dienst Mer gaat ervan uit dat deze voldoende transparant zullen zijn en geen aanzienlijk effect op de landschapsbeleving zullen teweegbrengen”.

Dit is het derde bestreden besluit.

9. Bij besluit van 25 november 2010 van de gemeenteraad van de gemeente Tervuren wordt het GRUP “Centrale Sportinfrastructuur” met onteigeningsplan, voorlopig vastgesteld.

De verzoekende partijen zijn allen eigenaar van een perceel grond gelegen binnen het plangebied.

10. Tijdens het openbaar onderzoek over het ontwerpplan, dat wordt gehouden van 13 december 2010 tot en met 10 februari 2011, worden 12 bezwaarschriften ingediend, waaronder ook één namens alle verzoekende partijen.

11. De gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening (hierna: de GECORO) van Tervuren vergadert op 17 maart 2011 over het plandossier, en adviseert de ingediende bezwaren grotendeels ongegrond te bevinden, maar tegelijk naar aanleiding van de ingediende adviezen en bezwaren nog een aantal aanpassingen te doen aan de stedenbouwkundige voorschriften bij het GRUP.

12. Bij besluit van 30 maart 2011 van de gemeenteraad van de gemeente Tervuren wordt het GRUP “Centrale Sportinfrastructuur” definitief vastgesteld. Dit is het eerste bestreden besluit.

13. Bij besluit van 19 mei 2011 keurt de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant het GRUP “Centrale sportinfrastructuur” van de gemeente Tervuren, bestaande uit een toelichtingsnota, de stedenbouwkundige voorschriften, het grafisch plan, het plan feitelijke en juridische toestand en het onteigeningsplan, goed “met uitsluiting van het woorddeel ‘hoofd-’ in het woord ‘hoofdbebouwing’, bij het onderdeel ‘Inrichting bebouwde ruimte’ op p. 4 van de stedenbouwkundige voorschriften”. Dit is het tweede bestreden besluit.

14. Dit besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 15 juli 2011.

IV. Gedinghervatting

15. Uit het register der overlijdensakten van de gemeente Clichy (Frankrijk) blijkt dat de verzoeker sub 5 is overleden op 21 juni 2012.

In de laatste memorie verklaren Anselme D'HARCOURT, vertegenwoordigd door zijn moeder Sophie D'HARCOURT, Cécile D'HARCOURT, Blaise D'HARCOURT en Michel D'HARCOURT het geding te hervatten.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

Standpunt van de partijen

16. Ter staving van hun belang bij de vordering doen de verzoekende partijen gelden dat ze hun grieven richten tegen het GRUP in zijn geheel, dat zij hun belang purely uit hun hoedanigheid van eigenaar van een perceel grond gelegen binnen het plangebied en dat zij tevens getroffen worden door het bij het GRUP horende onteigeningsplan.

17. In haar memorie van antwoord erkent de eerste verwerende partij de hoedanigheid van de verzoekende partijen als eigenaars van een perceel gelegen binnen het plangebied, maar werpt op dat de verzoekende partijen niet ter plaatse wonen. De verzoekende partijen kunnen dan ook enkel op ontvankelijke wijze middelen inroepen die verband houden met hun hoedanigheid van eigenaar van gronden binnen het plangebied van het GRUP. Om die reden meent de eerste verwerende partij dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het aanvechten van het derde bestreden besluit, nu “niet (valt) in te zien welk belang de verzoekende partijen uit hun enkele hoedanigheid van eigenaar van een perceel landbouwgrond waarvan onteigening wordt vooropgesteld kunnen putten om de beslissing om geen milieu-effectenrapport op te maken te kunnen aanvechten”. Aangezien de verzoekende partijen persoonlijk geen milieueffecten van de bestreden beslissing kunnen ondervinden, hebben zij ook geen belang bij het aanvechten van een beslissing om die effecten niet verder te onderzoeken. De vordering is volgens de eerste verwerende partij dan ook onontvankelijk in zoverre ze betrekking heeft op het derde bestreden besluit.

18. De tweede verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord vooreerst op dat het Vlaamse Gewest door de verzoekende partijen niet als verwerende partij werd aangeduid. “Los van de vraag of de verzoekende partij(en) op een ontvankelijke wijze de nietigverklaring kunnen vorderen van het bedoelde besluit van de Vlaamse overheid, het betreft immers een voorbereidende rechtshandeling zonder een rechtstreeks rechtsgevolg”, doet de tweede verwerende partij gelden dat “het alleszins een beslissing (betreft) waarop de in het geding betrokken verwerende partijen geen rechtstreekse impact hebben”. De tweede verwerende partij meent dat minstens de middelen, in de mate dat ze gericht zijn tegen de derde bestreden beslissing, als onontvankelijk dienen te worden afgewezen. Verder werpt de tweede verwerende partij op dat de verzoekende partijen zeer concreet dienen uiteen te zetten welk belang zij hebben bij de nietigverklaring van het GRUP en dat “het loutere feit om in de omgeving een (onbebouwde) eigendom te hebben (...) echter geenszins een persoonlijk aanwijsbaar belang (impliceert) dat kan omschreven worden als het voordeel dat de verzoekende partijen zouden kunnen halen uit een eventuele vernietiging van de bestreden beslissing”. De verzoekende partijen tonen niet aan dat de vooropgestelde ontwikkeling van de sportinfrastructuur hun eigendomsrechten op een ernstige manier zou gaan verstoren. Daarenboven zullen de verzoekende partijen al hun rechten nog kunnen laten gelden in het kader van de onteigeningsprocedure. Ondergeschikt doet de tweede verwerende partij gelden dat de verzoekende partijen hoe dan ook geen enkel belang hebben om de algehele nietigverklaring van het GRUP te vorderen en enkel de nietigverklaring kunnen vorderen van het plangebied waar zij eigenaar zijn.

Beoordeling

Belang

19. Het wordt niet betwist dat de verzoekende partijen eigenaar zijn van een perceel gelegen binnen het plangebied, dat ingevolge het bestreden GRUP een andere bestemming krijgt en onteigend wordt. Het bestreden GRUP wijzigt aldus hun rechtstoestand. Hierdoor alleen reeds doen de verzoekende

partijen blijken van het rechtens vereiste belang. De argumentatie van de tweede verwerende partij doet aan deze vaststelling geen afbreuk.

Ontvankelijkheid van het annulatieberoep ten aanzien van het derde bestreden besluit

20. Nog daargelaten de vaststelling dat “de vraag of de verzoekende partij(en) op een ontvankelijke wijze de nietigverklaring kunnen vorderen van het bedoelde besluit van de Vlaamse overheid (...)” bezwaarlijk als een exceptie kan worden beschouwd, dient alleszins te worden vastgesteld dat de gebeurlijke gegrondheid van de door de verzoekende partijen aangevoerde argumentatie met betrekking tot de onwettigheid van de screeningsbeslissing van de dienst Mer, de daarop gesteunde en aangevochten planbesluitvorming vitieert. Als onontbeerlijke grondslag voor die laatste besluitvorming, kan de screeningsbeslissing van de dienst Mer in de gegeven omstandigheden mede worden vernietigd.

De omstandigheid dat de verzoekende partijen het Vlaamse Gewest niet als tegenpartij hebben aangeduid, doet hieraan geen afbreuk. Uit de inquisitoriale aard van de rechtspleging voor de Raad van State volgt onder meer dat niet de verzoekende partijen maar de Raad van State de verwerende partij aanduidt. Te dezen heeft het met het onderzoek van de zaak gelaste lid van het auditoraat terecht het Vlaamse Gewest als tegenpartij aangeduid.

De stelling van de eerste verwerende partij dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het aanvechten van de derde bestreden beslissing omdat zij als eigenaars-niet-bewoners van een perceel binnen het plangebied “persoonlijk geen milieueffecten kunnen ondervinden door de bestreden beslissing, zodat zij ook geen belang hebben bij het aanvechten van een beslissing om die effecten niet verder te onderzoeken”, kan niet gevolgd worden. Een verzoekende partij kan zich, ter ondersteuning van haar beroep tegen een ruimtelijk uitvoeringsplan, beroepen op eventuele onregelmatigheden die bij de totstandkoming van de beslissing over de toepassing van de rapportageverplichting betreffende de milieueffectbeoordeling zouden zijn begaan. Er dient te worden vastgesteld dat de besluiten van de eerste en de

tweede verwerende partij, zoals voorafgegaan door het besluit van de derde verwerende partij, tot gevolg hebben dat het perceel van de verzoekende partijen een andere bestemming krijgt en onteigend wordt zodat hun belang dient aangenomen te worden. De eerste twee bestreden besluiten konden niet worden opgemaakt zonder de beslissing van de dienst Mer aangaande het onderzoek tot milieueffectrapportage.

De excepties kunnen niet worden aangenomen.

Omvang van de nietigverklaring

21. De tweede verwerende partij werpt ten slotte nog op dat de verzoekende partijen enkel de vernietiging van het bestreden GRUP kunnen vorderen voor wat hun perceel betreft.

Een ruimtelijk uitvoeringsplan is in beginsel één en ondeelbaar. Een gedeeltelijke vernietiging is bijgevolg enkel mogelijk indien vaststaat dat het betreffende gebiedsdeel kan worden afgesplitst van de rest van het plan en dat de overheid ook afgezien van het afgesplitste gedeelte voor het overige dezelfde beslissing zou hebben genomen. Er anders over oordelen zou tot gevolg hebben dat de Raad van State zich op het domein van de beleidsuitoefening van de betrokken overheid zou begeven en zou overgaan tot hervorming, en niet vernietiging, van de beslissing waarvan het betreffende gebiedsdeel een onlosmakelijk onderdeel is, vermits het plan voor het overige hoe dan ook zou blijven bestaan.

In hun verzoekschrift beperken de verzoekende partijen het voorwerp van hun beroep niet tot het kadastraal perceel waarvan zij eigenaar zijn. Verder omvat het bestreden RUP slechts één verordend grafisch plan dat betrekking heeft op de inplanting van een centrale sportinfrastructuur en brengt de tweede verwerende partij geen enkel gegeven bij waaruit kan blijken dat het afsplitsen van het perceel van de verzoekende partijen van het betrokken RUP mogelijk is zonder de algemene economie van het plan aan te tasten. In het licht van deze elementen kan het perceel van de verzoekende partijen niet worden beschouwd als een vanuit planologisch oogpunt isoleerbaar gebied. Het feit op zich dat de verzoekende partijen slechts eigenaar zijn van één perceel dat is

begrepen binnen het beheersingsgebied van RUP, doet aan deze vaststelling geen afbreuk.

De exceptie wordt verworpen.

VI. Onderzoek van het derde middel

Standpunt van de partijen

22. De verzoekende partijen leiden een derde middel af uit de schending van artikel 2, a) en artikel 3 van richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (hierna: SEA-richtlijn), van artikel 4.1.1, §1, 4°, artikel 4.2.1 en artikel 4.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM), van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's, van artikel 2, §1 van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, evenals van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

In de toelichting bij het middel zetten de verzoekende partijen onder meer uiteen dat de dienst Mer in de derde bestreden beslissing enerzijds besluit dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, maar anderzijds als aandachtspunt meegeeft dat voldoende maatregelen naar omwonenden toe dienen genomen te worden op het vlak van mildering van potentiële geluids- en lichthinder. Volgens de verzoekende partijen stelt de dienst Mer aldus evenwel vast dat er een aanzienlijke geluidsimpact te verwachten is, maar besluit ze desalniettemin dat er geen MER dient te worden opgemaakt. De verzoekende partijen menen dat “(d)it oordeel (...) in strijd (is) met haar eigen motivering en (...) dan ook niet als afdoende gemotiveerd (kan) worden beschouwd”. Dat de aanleg van de voetbalvelden wel degelijk aanzienlijke milieueffecten met zich zal brengen, blijkt met zoveel woorden uit het derde bestreden besluit, waarin verwezen wordt naar het onontbeerlijke karakter van

inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact. Onder verwijzing naar rechtspraak van de Raad van State stellen de verzoekende partijen dat “de Dienst MER door deze overweging niet tot de ontheffing kon besluiten”. De verzoekende partijen voeren aan dat de geluidsimpact in de MER-screening slechts zeer summier werd onderzocht. Een geluidsstudie ontbreekt volledig. Ook de mogelijke impact van lichthinder werd in de Mer-screening niet onderzocht. De verzoekende partijen doen besluitend gelden dat het onderzoek van de dienst Mer bij gebrek aan een afdoende motivering onzorgvuldig lijkt te zijn gebeurd, zodat het derde bestreden besluit en de overige bestreden besluiten die daarop voortbouwen artikel 4.2.3 DABM, het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel schenden.

23. In haar memorie van antwoord werpt de eerste verwerende partij vooreerst op dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het middel, aangezien hun belang enkel gesteund is op hun hoedanigheid van eigenaar van een perceel binnen het plangebied en dit belang vreemd is aan eventuele milieueffecten inzake geluid of licht die niet afdoende zouden zijn onderzocht. Verder merkt ze op dat de verzoekende partijen in het bezwaarschrift dat zij tijdens het openbaar onderzoek hebben ingediend “op geen enkele wijze hebben aangevoerd dat zij ook maar enig bezwaar hadden tegen de beslissing om geen milieu-effectenrapport op te maken”. De eerste verwerende partij stelt dat het haar “nochtans voor(komt) dat de burger die meent dat de gemeenteraad omwille van bepaalde milieueffecten een bepaald RUP niet zou mogen aannemen, de gemeenteraad hiervan op de geëigende wijze in kennis stelt, door hiervan melding te maken in zijn bezwaarschrift”. De verzoekende partijen hebben er echter voor gekozen om tijdens het openbaar onderzoek geen enkele opmerking te maken over milieueffecten. Volgens de eerste verwerende partij kan dit twee redenen hebben: ofwel waren de verzoekende partijen zich ervan bewust dat er voor hen geen aanzienlijke milieueffecten zijn, zodat ze geen belang hebben bij het middel, ofwel waren ze van mening dat die er wel waren, en hebben zij “welbewust” nagelaten om dit in het openbaar onderzoek naar voor te brengen, in welk geval zij dit thans niet voor het eerst op ontvankelijke wijze

kunnen inroepen voor de Raad van State. De eerste verwerende partij meent dan ook dat het middel niet ontvankelijk is.

Ten gronde verwijst de eerste verwerende partij onder meer naar de richtlijnen die de Europese Commissie heeft opgesteld voor de screening van de project-Mer-plicht, waarin een “checklist” is opgenomen “om het beslissingsproces dat er toe strekt te weten of het effect aanzienlijk kan zijn, te begeleiden”. De eerste verwerende partij merkt op dat de mogelijkheid om het effect te milderen daarbij relevant wordt geacht om te oordelen of het effect aanzienlijk is. Indien dit zou worden betwist, stelt de eerste verwerende partij voor om hieromtrent een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie. In voetnoot geeft de eerste verwerende partij aan dat deze als volgt kan luiden:

“Dient artikel 3, §3 van richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma’s, dat stelt dat ‘voor in lid 2 bedoelde plannen en programma’s die het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau en voor kleine wijzigingen van in lid 2 bedoelde plannen en programma’s ... een milieubeoordeling alleen dan verplicht (is) wanneer de lidstaten bepalen dat zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben’, samen gelezen met artikel 3, §5, dat stelt dat ‘de lidstaten ... door een onderzoek per geval of door specificatie van soorten plannen en programma’s, of door combinatie van beide werkwijzen (vaststellen), of de in de leden 3 en 4 bedoelde plannen of programma’s aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben’ waarbij zij ‘voor alle gevallen rekening (houden) met de relevante criteria van bijlage II, om ervoor te zorgen dat plannen en programma’s met mogelijke aanzienlijke milieueffecten door deze richtlijn zijn gedekt’ te worden geïnterpreteerd in de zin dat bij het onderzoek per geval rekening kan of dient te worden gehouden met de mildere maatregelen die door de initiatiefnemer van het plan zelf worden voorgesteld(?)”.

Vervolgens doet de eerste verwerende partij gelden dat de beslissing of het plan aanzienlijke effecten heeft, het resultaat is van een beoordeling door de dienst Mer, die ter zake over een discretionaire bevoegdheid beschikt. De Raad van State mag zich bij zijn wettigheidcontrole niet in de plaats stellen van de dienst Mer. Bovendien vereist de wetgeving niet dat de beslissing van de dienst Mer formeel gemotiveerd moet zijn.

De eerste verwerende partij zet voorts uiteen dat de dienst Mer op basis van de screeningsnota wel over voldoende informatie beschikte om een beslissing te nemen. Meer concreet inzake de mogelijke lichtimpact stelt de eerste verwerende partij dat de screening geenszins negeert dat er sprake is van enige

lichtverspreiding. Het feit dat er bepaalde effecten zijn, betekent evenwel niet dat de opmaak van een plan-MER verplicht is. Die plan-MER-plicht is er pas van zodra er “aanzienlijke effecten” zijn. Bij dit oordeel kunnen de milderende maatregelen reeds betrokken worden. De verzoekende partijen brengen geen enkel gegeven aan waaruit zou blijken dat de analyse van de effecten niet volstaat om tot het oordeel te kunnen komen dat er geen aanzienlijk effect is. De eerste verwerende partij verwijst in dit opzicht opnieuw naar de checklist van de Europese Commissie en doet gelden dat voor de vraag naar de effecten van lichthinder nagenoeg alle vragen een antwoord opleveren dat wijst op een niet-aanzienlijk effect. Ze wijst tevens erop dat de potentiële lichthinder ook aan bod is gekomen in het openbaar onderzoek en dat het antwoord van de GECORO door de verzoekende partijen op geen enkel punt bekritiseerd of in vraag gesteld wordt. Met betrekking tot de mogelijke geluidsimpact, erkent de screeningsnota dat er een impact zal zijn, maar nergens wordt gesteld dat deze impact aanzienlijk is, integendeel. De nota maakt melding van enkele elementen die de geluidsimpact zullen beperken, namelijk het feit dat het gaat om lokale voorzieningen, dat de geluidsimpact zich voornamelijk in de weekends tijdens wedstrijden zal voordoen, de afstand tot de dichtstbijzijnde woningen, het bouwen van de wedstrijdinfrastructuur op grotere afstand van de woningen, het voorzien van de parkeervoorzieningen, de ontsluiting langsheen de Waalsebaan en de fysische aard van het terrein die maakt dat één en ander in terrassen moet worden aangelegd. De potentiële geluidshinder is ook aan bod gekomen tijdens het openbaar onderzoek, doch de verzoekende partijen hebben het antwoord van de GECORO in hun verzoekschrift op geen enkel punt bekritiseerd of in vraag gesteld. De eerste verwerende partij werpt op dat bij dit alles dient te worden benadrukt dat het niet de bedoeling kan zijn dat middels een soort voorafgaande milieueffectenrapport wordt onderzocht of een milieueffectenrapport noodzakelijk is.

Ten slotte voert de eerste verwerende partij aan dat de dienst Mer als “aandachtspunt” had meegegeven dat de maatregelen naar omwonenden in de voorschriften moesten worden ingeschreven. Voor de lichtimpact zijn de maatregelen inzake intensiteit en straalrichting als dusdanig in de stedenbouwkundige voorschriften opgenomen. Bovendien werd aanvullend

aangevoerd dat de bufferzone, die ook in de screeningsnota reeds was voorgesteld, de mogelijke hinder door licht zal beperken ten aanzien van de woningen achter deze bufferzones. Inzake geluid wordt de aanleg in terrassen verplicht gesteld door de stedenbouwkundige voorschriften. Het is die aanleg die, aldus de toelichting in de screeningsnota, een geluidsreducerend gevolg zal hebben. Verder werd opgelegd dat de gebouwen op minstens 75 meter van het omliggende woongebied moeten worden ingeplant, en dat een tribune die met twee bouwlagen gericht is naar een veld, slechts kan worden gericht naar het veld dat het verst van de woningen is gelegen. De eerste verwerende partij werpt op dat bij de beslissing om al dan niet een MER op te maken rekening mag worden gehouden met bepaalde milderende maatregelen. Het is dan ook niet onwettig om samen met de beslissing om geen plan-MER op te maken, aan te geven dat het onontbeerlijk is dat bepaalde milderende maatregelen worden geïntegreerd in het planningsproces.

24. In haar memorie van antwoord verwijst de tweede verwerende partij naar het onderzoek tot milieueffectenrapportage, het besluit van de cel Mer en de adviezen van de betrokken instanties, alsook naar het antwoord van de GECORO op gelijkaardige bezwaren. Voor wat betreft het onderzoek naar significante milieueffecten verwijst de tweede verwerende partij naar “hetgeen hieromtrent uitvoerig wordt uiteengezet in de Toelichtingsnota”. In de beslissing van de dienst Mer wordt duidelijk gesteld dat er geen plan-MER moet worden opgemaakt en dat het gevoerde screeningsonderzoek voldoende is.

25. De derde verwerende partij voert aan dat in het derde bestreden besluit uitdrukkelijk is besloten dat het RUP geen aanzienlijke effecten of gevolgen zal hebben voor het leefmilieu. Dit betekent echter niet dat er helemaal geen negatieve milieueffecten als gevolg van het plan zouden kunnen ontstaan. In de MER-praktijk wordt een onderscheid gemaakt tussen aanzienlijke negatieve (of positieve) milieueffecten, matig negatieve (of positieve) milieueffecten en licht negatieve (of positieve) milieueffecten. Ook slechts matig of licht negatieve milieueffecten kunnen gemilderd worden. De zinsnede “de inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact, zoals thans voorgesteld door

het RUP, acht de dienst Mer onontbeerlijk” in het derde bestreden besluit, moet dan ook met de nodige terughoudendheid worden beoordeeld. Er wordt enkel gewezen op het belang van de effectieve uitvoering van deze inrichtingsvoorstellen wegens hun milderende werking. Er moet worden benadrukt dat de milderende maatregelen in dat opzicht ook effectief in het RUP zijn opgenomen, waardoor er geen aanzienlijke milieueffecten kunnen worden gegenereerd. De desbetreffende inrichtingsvoorstellen maken immers intrinsiek deel uit van het RUP. Voorts wijst de derde verwerende partij erop dat alle adviserende instanties de screeningsnota unaniem positief hebben beoordeeld en dat de Raad van State ter zake slechts over een marginale toetsingsbevoegdheid beschikt.

De verzoekende partijen kunnen niet gevolgd worden waar zij stellen dat uit de screeningsnota blijkt dat er sprake zou zijn van “aanzienlijke geluidsimpact” en dat er geen grondig onderzoek zou zijn uitgevoerd naar lichthinder toe. De milderende maatregelen hebben geen betrekking op aanzienlijke milieueffecten in de zin van artikel 3, lid 5 van de SEA-richtlijn. Wat betreft de zogenaamde aanzienlijke geluidsimpact wordt immers overwogen dat deze slechts zou bestaan indien abstractie wordt gemaakt van de voorgestelde inrichting van het RUP. In de screeningsnota wordt dienaangaande een indicatieve inrichtingsschets weergegeven. Hoewel “indicatief” impliceert dat de inrichtingsschets zoals voorgesteld in de screeningsnota niet volledig hoeft te worden gevolgd bij de opmaak van het RUP, dient er redelijkerwijze te worden van uitgegaan dat de effectieve inrichtingsschets die gehanteerd zal worden bij de uitvoering van het RUP, een gelijkaardige schets zal zijn, met dus ook gelijkaardige milieueffecten en gelijkaardige milderende maatregelen. De plaatselijke constellatie noopt immers tot dergelijke uitvoering. De derde verwerende partij wijst erop dat de screening door de cel Mer ingevolge de toepasselijke regelgeving in een zo vroeg stadium moet worden opgestart. Geenszins moeten de stedenbouwkundige voorschriften van het vooropgestelde plan reeds in detail bekend of uitgewerkt zijn. Ten slotte zet de derde verwerende partij nog uiteen dat uit rechtspraak van de Raad van State blijkt dat het niet tegenstrijdig is om vast te stellen dat er mogelijk nadelige effecten kunnen worden veroorzaakt en desondanks vast te stellen dat er geen aanzienlijke

milieueffecten zijn. Niets belet dat de dienst Mer oordeelt dat een bepaald plan geen aanzienlijke milieueffecten zal genereren, indien bepaalde voorwaarden worden nageleefd.

26. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen dat de exceptie van onontvankelijkheid van het middel van de eerste verwerende partij niet kan worden aangenomen, aangezien het middel tot de nietigverklaring van de bestreden besluiten kan leiden en de verzoekende partijen hieruit als voordeel halen dat hun gronden niet langer binnen een RUP vallen dat deze tot recreatie bestemt. Bovendien merken ze op dat de reglementering inzake milieueffectenrapportage de openbare orde raakt.

Voorts voeren ze bijkomend onder meer nog aan dat uit het derde bestreden besluit blijkt dat de dienst Mer van mening is dat een aanzienlijke geluidsimpact onvermijdelijk zal zijn zonder milderende effecten. Dat dit als aandachtspunt wordt geformuleerd, doet aan deze vaststelling geen afbreuk. Hieruit blijkt reeds dat de dienst Mer van oordeel is dat aanzienlijke milieueffecten kunnen voortkomen uit het plan, en dat een screening dus niet volstond. Indien niet met zekerheid kan worden gesteld dat het plan geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben, moet een plan-MER worden opgemaakt. De cel Mer kon op basis van de screeningsnota afleiden dat inrichtingsvoorstellen onontbeerlijk waren om een aanzienlijke geluidsimpact te verhinderen. De stelling van de eerste verwerende partij dat de mogelijkheid om de effecten te milderen, relevant is om na te gaan of de effecten “aanzienlijk” zijn, kan niet worden gevolgd. De draagwijdte van de SEA-richtlijn is duidelijk zodat er hierover geen prejudiciële vraag moet worden gesteld. In ondergeschikte orde stellen de verzoekende partijen voor om de door de eerste verwerende partij gesuggereerde prejudiciële vraag te herformuleren als volgt:

“Dient artikel 3, § 3 van richtlijn 2001/42/EG van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, dat stelt dat ‘voor in lid 2 bedoelde plannen en programma 's die het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau en voor kleine wijzigingen van in lid 2 bedoelde plannen en programma 's ... een milieubeoordeling dan alleen verplicht (is) wanneer de lidstaten bepalen dat zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben’, samen gelezen met artikel 3, § 5, dat stelt dat ‘de lidstaten ... door een onderzoek per geval

of door specificatie van soorten plannen en programma's, of door combinatie van beide werkwijzen (vaststellen), of de in de leden 3 en 4 bedoelde plannen en programma 's aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben' waarbij zij 'voor alle gevallen rekening (houden) met de relevante criteria van bijlage II, om ervoor te zorgen dat plannen en programma's met mogelijke aanzienlijke milieueffecten door deze richtlijn zijn gedekt' in deze zin te worden geïnterpreteerd dat bij het onderzoek per geval rekening kan worden gehouden met de milderende maatregelen die door de initiatiefnemer van het plan worden voorgesteld teneinde de significante milieueffecten van het plan te beperken of weg te nemen zodat geen plan-MER meer moet worden opgemaakt?''.

Voorts betwisten de verzoekende partijen de stelling van de derde verwerende partij dat het uitstellen van het onderzoek naar de geluidsimpact tot op individueel vergunningsniveau en via een indicatieve inrichtingsschets, afdoende waarborgen kan bieden. Op die manier wordt de beoordeling van de geluidsimpact immers niet enkel op ongeoorloofde wijze uitgesteld naar een onbepaald moment in de tijd, tevens blijkt de inrichtingsschets door het indicatief karakter ervan, niet te kunnen uitsluiten dat de aanzienlijke geluidsimpact zich niet meer zou kunnen voordoen. De schets is immers niet in de verordenende voorschriften van het RUP opgenomen.

27. In haar laatste memorie voegt de tweede verwerende partij geen wezenlijk nieuwe argumenten toe aan haar betoog.

28. De derde verwerende partij verduidelijkt in haar laatste memorie nog dat in het derde bestreden besluit een duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen aandachtspunten en aanzienlijke milieugevolgen. In ieder geval werden er geen aanzienlijke milieugevolgen weerhouden. Voorts werpt ze nog op dat de opmerkingen van de dienst Mer wel degelijk verankerd zijn in de stedenbouwkundige voorschriften van het uiteindelijke RUP.

Beoordeling

29. Uit de bespreking onder randnummer 20 blijkt reeds dat de verzoekende partijen ook als eigenaar doch niet-bewoner belang hebben bij het onderhavige middel.

Voorts heeft het feit dat de verzoekende partijen tijdens het openbaar onderzoek een bezwaarschrift hebben ingediend niet tot gevolg dat zij niet vermogen middelen, die niet in het bezwaarschrift werden ingeroepen, voor de Raad van State aan te voeren. Geen te dezen toepasselijke wettelijke of reglementaire bepaling verhindert een verzoeker in zijn beroep bij de Raad van State middelen in te roepen die hij in zijn bezwaarschrift niet heeft geformuleerd.

De excepties van de eerste verwerende partij worden verworpen.

Het middel is ontvankelijk.

30. Het artikel 4.2.3 DABM bepaalt onder meer:

“§ 1. Het plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, wordt, alvorens het kan worden goedgekeurd, aan een milieu-effectrapportage onderworpen in de gevallen bepaald in dit hoofdstuk.

§2. Voor een plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, eerste lid, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, en dat niet het gebruik bepaalt van een klein gebied op lokaal niveau, noch een kleine wijziging inhoudt, moet een plan-MER worden opgemaakt, wanneer:

(...)

§ 3. Voor een plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, en dat het gebruik bepaalt van een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging inhoudt, moet geen plan-MER worden opgemaakt voor zover de initiatiefnemer aan de hand van de criteria die worden omschreven in bijlage I, die bij dit decreet is gevoegd, aantoont dat het plan of programma geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen betreffende de beoordeling van de aanwezigheid van aanzienlijke milieueffecten.

(...)

§ 5. De toepassing van § 2 en § 3 mag er echter niet toe leiden dat plannen en programma's met mogelijke aanzienlijke milieueffecten niet onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk vallen”.

Het artikel 4.2.6, §§ 1-2 DABM bepaalt onder meer:

“§ 1. De initiatiefnemer bezorgt de administratie door betekening of tegen ontvangstbewijs een afschrift van de volgende documenten :

1° een beschrijving en verduidelijking van het voorgenomen plan of voorgenomen programma, in voorkomend geval met inbegrip van een afbakening van het gebied waarop het plan of programma betrekking heeft;

2° in voorkomend geval de gegevens, met de nodige vertaling, die de administratie nodig heeft voor het aanvangen van de grensoverschrijdende informatie-uitwisseling;

3° het verzoek van de initiatiefnemer tot raadpleging van de instanties, vermeld in artikel 4.2.5, eerste lid;

4° de uitgebrachte adviezen, vermeld in artikel 4.2.5, tweede lid;

5° de overeenkomstig artikel 4.2.3, § 2, 2°, en artikel 4.2.3, § 3, door de initiatiefnemer gedane analyse, met inbegrip van de redenen waarom geen plan-MER overeenkomstig dit hoofdstuk moet worden opgemaakt. Dit laatste kan ondermeer het geval zijn als :

a) (...)

b) in het kader van andere rapportages of beoordelingen reeds een systematische en wetenschappelijk verantwoorde analyse en evaluatie van de te verwachten gevolgen voor mens en milieu werden opgemaakt, die voldoen aan de essentiële kenmerken van een plan-MER zoals vermeld in artikel 4.1.4, § 2.

§ 2. De administratie neemt binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van de documenten, vermeld in § 1, een beslissing inzake de opmaak van een plan-MER”.

31. Het betrokken GRUP “Centrale Sportinfrastructuur” vormt het kader voor het afleveren van vergunningen voor een project en valt aldus onder de toepassing van het DABM.

32. In de “m.e.r.-screening – april 2010 dossier ‘verzoek tot raadpleging’” wordt onder de hoofding “8.1. Onderzoek naar significante milieueffecten” gesteld dat het betrokken GRUP niet van rechtswege plan-MER-plichtig is om reden dat binnen dit GRUP geen vergunningen voor projecten mogelijk worden gemaakt die behoren tot de in bijlage I en II van het besluit van 10 december 2004 van de Vlaamse regering houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage opgesomde projecten, en dat het GRUP tevens slechts het gebruik van een klein gebied op lokaal niveau bepaalt. Het GRUP is evenmin een plan of programma waarvoor “een passende beoordeling” is vereist zoals bepaald door artikel 36ter, § 3 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: het natuurdecreet). Dit wordt door de verzoekende partijen niet betwist.

Het betrokken GRUP is bijgevolg screeningsplichtig. Ter uitvoering van de screeningsplicht dient een onderzoek te worden gedaan naar de

mogelijke aanzienlijke milieueffecten, waarbij moet worden nagegaan of het voorgenomen plan aanzienlijke effecten kan hebben op de bestaande situatie voor mens en milieu, en dit aan de hand van de in bijlage I opgesomde criteria van het DABM. Naar gelang het resultaat van deze screening moet al dan niet worden besloten tot een plan-MER-plicht. Indien er aanzienlijke milieueffecten voor een of meerdere criteria kunnen zijn is er in beginsel plan-MER-plicht.

33. De verzoekende partijen voeren aan dat op kennelijk onredelijke en onzorgvuldige wijze door de dienst Mer werd besloten dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet is vereist.

34. De Raad van State, bevoegd voor de toetsing van de wettigheid van een ruimtelijk uitvoeringsplan, is niet bevoegd wat de intrinsieke degelijkheid van een MER-screening betreft, zijn beoordeling in de plaats te stellen van die van de dienst Mer. In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidstoezicht is hij enkel bevoegd na te gaan of de dienst Mer op grond van de juiste feitelijke gegevens in redelijkheid heeft kunnen beslissen, te dezen dat “het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is”.

In dit verband wijzen de verzoekende partijen terecht op de beslissing van de dienst Mer dat “het RUP in aanmerking (komt) voor een onderzoek tot milieueffectrapportage”, waarin wordt gesteld wat volgt:

“Het screeningsdossier bevat de nodige informatie over het voorgenomen plan en heeft de relevante milieudisciplines op voldoende wijze besproken. In de Nota betreffende de behandeling van de adviezen i.k.v. het onderzoek tot milieueffectrapportage van het RUP Centrale Sportinfrastructuur en het locatieonderzoek te Tervuren heeft u de ingediende adviezen van diverse administraties (i.k.v. het verzoek tot raadpleging) bovendien voldoende verwerkt.

De uitgebrachte adviezen bevatten geen elementen die ertoe strekken te kunnen concluderen dat het uitgevoerde onderzoek naar de aanzienlijkheid van de milieugevolgen onvolledig of onjuist zou zijn.

Volgende aandachtspunten rond de milieueffecten worden nog meegegeven:

1. Voldoende maatregelen naar omwonenden toe dienen genomen te worden op het vlak van mildering van potentiële geluids- en lichthinder.

Meer bepaald denken wij aan afzwakkende maatregelen naar intensiteit en stralingsrichting van de lichtarmaturen toe. De inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact, zoals thans voorgesteld door het RUP, acht de dienst Mer onontbeerlijk.

2. Voorts kan men redelijkerwijs veronderstellen dat er zich voetbalnetten langsheen de voetbalvelden zullen bevinden. De dienst Mer gaat ervan uit dat deze voldoende transparant zullen zijn en geen aanzienlijk effect op de landschapsbeleving zullen teweegbrengen”.

35. Uit de toelichtingsnota blijkt dat zal worden gewerkt met “niveaus of voetbalterrassen” en dat de velden worden ingebed. Uit het lengteprofiel van het beschreven inrichtingsvoorstel blijkt dat beide voetbalterrassen lager liggen dan de Sterrebeeklaan.

In het definitief vastgestelde en goedgekeurde plan zijn deze “indicatieve” inrichtingsschetsen en deze toelichting onveranderd overgenomen. De stedenbouwkundige voorschriften van de “zone voor sport en spel” zijn echter aangepast t.o.v. de versie die voorlag ten tijde van de screening.

In het voorstel van de stedenbouwkundige voorschriften dat voorlag ten tijde van de screening wordt geen melding gemaakt van enige buffering naar de omliggende woningen aan de Sterrebeeklaan toe, en evenmin van het werken met niveauverschillen zodat de voetbalterrassen lager komen te liggen dan de Sterrebeeklaan. Enkel wordt gesteld dat reliëfwijzigingen zijn toegelaten, onder meer in functie van het bespeelbaar maken van de sportterreinen.

Door bij gebrek aan concrete inrichtingsvoorschriften voor de “zone voor sport en spel” en louter op basis van de “indicatieve” inrichtings- en volumeschetsen toch te besluiten “dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is” heeft de dienst Mer onzorgvuldig gehandeld. De toelichting die de derde verwerende partij in dit verband aanbrengt, is niet van aard aan deze conclusie afbreuk te doen. Meer zelfs, hieruit blijkt des te meer het belang dat de dienst Mer hechtte aan de effectieve realisatie van de inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact, terwijl in het toen voorliggende ontwerp op geen enkele wijze verordenende voorschriften in dit verband werden opgelegd.

36. Dat de MER-screening in een zo vroeg mogelijk stadium moet worden opgestart, doet aan het voormelde geen afbreuk, nu artikel 4.2.3, § 5 DABM bepaalt dat de toepassing van de uitzonderingsregels voorzien in de §§ 2 en 3 van dat artikel er niet toe mag leiden dat plannen en programma's met mogelijke aanzienlijke milieueffecten niet onder het toepassingsgebied van de plan-MER-plicht vallen. Datzelfde principe wordt trouwens eveneens erkend door het Hof van Justitie. In het arrest C-295/10 van 22 september 2011 heeft het Hof in dit verband het volgende overwogen:

“46. De beoordelingsmarge waarover de lidstaten krachtens artikel 3, lid 5, van richtlijn 2001/42 beschikken bij het specificeren van de soorten plannen die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben, vindt haar beperkingen in de in artikel 3, lid 3, van die richtlijn, gelezen in samenhang met lid 2 van datzelfde artikel, neergelegde verplichting om plannen die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben te onderwerpen aan een milieubeoordeling, met name vanwege hun kenmerken, hun gevolgen en de gebieden die die gevolgen kunnen ondergaan.

(...)

53. Ten slotte moet worden vastgesteld dat regels als die welke worden genoemd in punt 3.4 van het bij decreet nr. 967 vastgestelde kader niet alleen afbreuk doen aan de doelstelling van richtlijn 2001/42, en met name aan artikel 3, leden 2, 3 en 5, hiervan – dat tot doel heeft geen enkel plan dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben van de milieubeoordeling uit te sluiten - maar bovendien geen enkele garantie bieden dat de bevoegde autoriteiten rekening zullen houden met de criteria die zijn neergelegd in bijlage II bij richtlijn 2001/42, zoals nu juist wordt vereist door artikel 3, lid 5, tweede zin, van die richtlijn, teneinde te verzekeren dat alle plannen die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben door die richtlijn worden gedekt”.

De eerste verwerende partij suggereert een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie indien betwist zou worden dat “de mogelijkheid om het effect te milderen relevant is om te oordelen of het effect ‘aanzienlijk’ is”. Zij wijst hierbij naar de “checklist” van de Europese Commissie (guidance on EIA - screening) die werd opgesteld met betrekking tot de screening van de project-MER-plicht, die zij vervolgens zelf invult in haar memorie wat het aspect lichthinder betreft. Hierbij dient echter voor ogen gehouden te worden dat deze checklist betrekking heeft op de project-MER.

Verder blijkt dat krachtens artikel 3, lid 3 van de SEA-richtlijn voor plannen die het gebruik bepalen van kleine gebieden op lokaal niveau een milieubeoordeling alleen dan verplicht is “wanneer de lidstaten bepalen dat zij

aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben”. Krachtens artikel 3, lid 5 van de SEA-richtlijn stellen de lidstaten voor dergelijke plannen vast, hetzij door een onderzoek per geval, hetzij door specificatie van soorten plannen en programma’s, of zij aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben die een beoordeling overeenkomstig die richtlijn noodzakelijk maken. Deze bepaling werd omgezet naar Belgisch recht bij het DABM, zoals gewijzigd bij decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het DABM met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage en bij decreet van 27 april 2007 houdende wijziging van titel IV van het DABM en van artikel 36ter van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. De eerste verwerende partij beweert niet dat deze omzetting niet correct is. Zodoende is de opgeworpen prejudiciële vraag voor het onderzoek van het huidige beroep niet relevant.

37. Er dient dan ook te worden vastgesteld dat de dienst Mer ervan is uitgegaan dat er aanzienlijke geluidshinder kan optreden, en dat zij de inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact “onontbeerlijk” acht. Ook erkent zij dat maatregelen genomen moeten worden “op het vlak van mildering van potentiële geluids- en lichthinder”.

Door aldus te erkennen dat er zich mogelijkwijze wel significante gevolgen kunnen voordoen en het noodzakelijk te achten dat milderende maatregelen worden genomen, kon de dienst Mer niet in redelijkheid tot de conclusie komen dat “het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is”.

Er dient te worden vastgesteld dat het contradictoir is in een beslissing inzake de noodzaak tot opmaak van een plan-MER -dat immers tot doel heeft een beoordeling van de gevolgen voor het milieu van een plan te omvatten- te stellen dat “de inrichtingsvoorstellen ter voorkoming van een aanzienlijke geluidsimpact” onontbeerlijk zijn, en vervolgens te besluiten “dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is”. Het is immers integendeel het principieel verplichte MER dat, volgens de MER-procedure, de plannende overheden ter zake deskundig moet voorlichten.

Door op dergelijke wijze te handelen, heeft de dienst Mer tevens gehandeld in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel. De milieueffectrapportage beoogt, blijkens artikel 4.1.4 DABM “in de besluitvorming over acties die aanzienlijke milieueffecten kunnen veroorzaken en/of die een zwaar ongeval teweeg kunnen brengen, aan het milieubelang en de veiligheid en de gezondheid van de mens een plaats toe te kennen die evenwaardig is aan de sociale, economische en andere maatschappelijke belangen”. Artikel 4.2.3, § 5 DABM bepaalt dat de toepassing van de uitzonderingsregels voorzien in de §§ 2 en 3 van dat artikel er echter niet toe mag leiden dat plannen en programma’s met mogelijke aanzienlijke milieueffecten niet onder het toepassingsgebied van de plan-MER-plicht vallen.

De beslissing van de dienst Mer is onwettig en kan samen met het bestreden GRUP worden vernietigd.

38. Ten slotte moet worden vastgesteld dat de goedgekeurde voorschriften m.b.t. de inrichting van de zone voor sport en spel thans bepalen dat deze zone ten opzichte van de woningen langsheen de Sterrebeeklaan gebufferd wordt door:

- “- of een niveauverschil van minimaal 2,5m, zodat het zicht op het lager gelegen sportveld(en) ontnomen wordt vanuit de nabijgelegen woningen;
- of door de aanleg van een haag met een hoogte van 1,10m, voorkomend op hetzelfde maaiveld van de wegenis;
- of een combinatie van zowel een niveauverschil als een haag zoals voorgaand beschreven”.

Zodoende kan bij de effectieve inrichting worden volstaan met de aanplanting van een haag van 1,10 meter, hetgeen afwijkt van de “indicatieve inrichtings- en volumeschetsen” en de toelichting ten aanzien van de buffering van het geluid, terwijl met de verzoekende partijen aangenomen moet worden dat de effecten van een haag op de geluidsimpact op geen enkele wijze werden onderzocht.

39. De omstandigheid dat in de voorschriften wordt voorzien dat “verschillende genivelleerde niveaus of sportterrassen gecreëerd (worden)”

garandeert evenmin dat het hoogst gelegen sportterras aansluitend aan de Sterrebeeklaan effectief lager zal zijn gelegen t.o.v. deze straat.

Zodoende zijn de plannende overheden, in het licht van de beslissing van de dienst Mer die de indicatieve inrichtingsvoorstellen onontbeerlijk acht, onzorgvuldig tewerk gegaan door in de inrichtingsvoorschriften van de zone voor sport en spel de buffering door niveauverschil niet verordenend op te nemen. Een aspect van de beoordeling van de milieueffecten dat als essentieel wordt aangemerkt door de dienst MER om geen plan-MER te moeten opmaken, niet verordenend opnemen, is strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel.

40. Het derde middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt :

- a. het besluit van 30 maart 2011 van de gemeenteraad van Tervuren houdende de definitieve vaststelling van het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Centrale Sportinfrastructuur”, bestaande uit een toelichtingsnota, een plan bestaande feitelijke en juridische toestand, een grafisch plan, stedenbouwkundige voorschriften, een plan betreffende de planschade en een onteigeningsplan,**
- b. het besluit van 19 mei 2011 van de deputatie van de provincieraad van Vlaams-Brabant houdende gedeeltelijke goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Centrale Sportinfrastructuur” van de gemeente Tervuren, en**
- c. het besluit van 20 juli 2010 van de dienst Mer waarbij wordt besloten dat het voorgenomen plan geen aanleiding geeft tot aanzienlijke milieugevolgen en dat de opmaak van een plan-MER niet nodig is.**

2. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het sub b vernietigde besluit.

3. De eerste en derde verwerende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 875 euro, ieder voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vijftientwintig januari 2013, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Pierre Lefranc,	wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Pierre Lefranc